

Importanța poeziei în formarea preșcolarilor

Prof.înv.preșc.Hopu Daniela

Grădinița nr.9-Brașov.

Contactul copiilor de la o vârstă fragedă cu creații literare în versuri precum și memorarea poeziilor în cadrul ciclului preșcolar de învățământ depășește cu mult ideea clasică a copilului „roboțel” care dacă frecventează grădinița știe să redea demonstrativ și mecanic în fața persoanelor adulte o serie de poezii.

Cadrul didactic își asumă rolul decisiv în modul în care este percepută poezia de către cei mici. Pentru că poezia înseamnă sensibilitate și sentimente, deoarece ea poate fi joc, poate fi poveste, poate fi învățatură morală și nenumărate alte aspecte ale vieții.

Copiii mici posedă foarte bine acea intuiție artistică și emoțională care le oferă acces direct la mesajul textului artistic. De aceea, e recomandabil să valorificăm inocența și curiozitatea lor prin asigurarea **contactului cât mai des cu literatura.**

Procesul de selecție este definitoriu pentru modul de receptare a elementelor artistice. Nu toate textele literare care au rimă pot fi considerate ca fiind și valori estetice. Repertoriul național oferă însă o gamă largă de poezii deosebite și avem la îndemână mari scriitori precum Elena Farago, Nina Cassian, Tudor Arghezi, George Coșbuc ș.a care și-au îndreptat constant atenția asupra celor mici și aceștia sunt doar câteva exemple deoarece cunoașterea operelor literare ale poeților te ajută să găsești fragmente sau poezii expresive și accesibile chiar și în cazul scriitorilor mai dificili de receptat la prima vedere. Și fiindcă beneficiem și de ajutorul tehnologiei, internetul oferă un repertoriu vast de creații literare mai vechi sau mai noi.

Capacitatea de selecție în funcție de elementele de expresivitate, în funcție de accesibilitate, în funcție de mesaj sau vocabularul utilizat, în funcție de impactul emoțional, prin corelație cu conținuturile predate, cu nivelul de vârstă, cu caracteristicile colectivului dar și cele individuale și alte criterii devine o condiție a obținerii **beneficiilor educative** ale memorizărilor sau lecturilor educatoarei.

Printre aceste beneficii se numără:

- Îmbogățirea vocabularului (pasiv și activ) aflat în plină dezvoltare la această vârstă și nuanțarea acestuia.
- Corectarea unor greșeli sau tulburări în pronunție.
- Familiarizarea cu figuri de stil (sub o îndrumare corespunzătoare) precum epitetul, comparația, etc. Chiar dacă nu și le asumă conștient înțeleg că soarele „de aur”

reprezintă un cuvânt mai deosebit, mai expresiv decât simplu „soare galben” pentru că imprimă o strălucire aparte, pentru că aurul e prețios, sculptor ș.a.m.d.

- Se obișnuiesc intuitiv cu structura logică a unui text în versuri și descoperă primele forme de prozodie: strofele, măsură („lungimea versurilor”), și mai ales rima pe care o percep ca o activitate ludică etc.
- Dezvoltarea spiritului de observație, a curiozității.
- Cultivarea imaginației deoarece se transpun prin intermediul conținutului poeziei în realități virtuale.
- Sensibilizarea copiilor și încurajarea exprimării emoțiilor, sentimentelor, cultivarea empatiei.
- Conștientizarea unor valori moral-etice. Poezii precum „Balada unui greier mic” sau „Gândăcelul”, „Cățelușul șchiop” (mai ales poeziile Elenei Farago care combină impactul emoțional cu valorile morale foarte bine) au un impact excepțional asupra preșcolarilor.
- Folosirea poeziilor pentru prezentarea efectivă a unor cunoștințe, pentru fixarea unor conținuturi tematice predate în cadrul altor activități de la grupă. De exemplu, poeziile despre anotimpuri aduc informații despre mediul înconjurător (cum ar fi „Toamna” de Demostene Botez) sau poezii despre animale.
- Dezvoltarea creativității copiilor. Pe măsură ce devin mai siguri pe modul în care se naște o poezie, cei mici încep să experimenteze primele avânturi de creatori literari. Acestea pot începe prin completarea unor rime sau a lacunelor din versuri, prin ghicitori, prin jocuri de cuvinte. Faptul că bagajul lor de cunoștințe nu le-a fixat o realitate completă, limitată îi ajută să își lase frâu liber imaginației și să creeze structuri ritmice uimitoare.
- Îmbunătățirea comunicării non-verbale sau para-verbale: mimică, gestică, intonație etc.
- Folosirea poeziilor pentru momente de tranziție și/sau de captare a atenției.

Și lista ar putea continua dar aș vrea să subliniez **câteva aspecte metodice specifice memorizării** (fără a minimaliza în niciun fel importanța lecturilor educatoarei și a activităților ce urmăresc creerea unor structuri verbale ritmice) deoarece aceasta are pondere mai mare în activitățile de educarea limbajului și pentru că cunoașterea acestor pași metodice face diferența dintre învățarea mecanică urmată de recitarea anostă și ritmică și învățarea logică urmată de redarea corectă, coerentă și expresivă a unei poezii.

În primul rând trebuie respectat stadiul gândirii preșcolarilor și anume etapa concret-senzorială și pentru a oferi premisele unei învățări logice și conștiente folosim un suport vizual, tactil etc pentru înțelegerea conținutului textului.

Tot pentru înțelegerea textului se impun condiții legate de etape ale activității. Astfel, recitarea model reprezintă un moment decisiv prin modul în care dascălul știe să se transforme într-un actor care folosește o intonație potrivită, gesturi și mimică, care știe să

poziționeze corect pauzele de respirație în funcție de semnele de punctuație, care știe să accentueze cuvintele potrivite, care încetinește sau grăbește ritmul vorbirii, care își schimbă vocea când apar personaje etc.

Textul trebuie împărțit și urmărit în secvențe logice și neapărat toate cuvintele noi, neînțelese ar trebui explicate (ideal chiar cu suport concret) și reinteprat în alte propoziții sau contexte. Această parte introductivă cu discuții și explicații legate de text asigură un cadru pentru învățarea logică.

O dată începută repetarea propriu-zisă pe fragmente, urmând o progresie (trecem la alt fragment dar le repetăm și pe cele învățate înainte) contează să tratăm fiecare copil individualizat și să evităm repetarea în cor. În felul acesta putem urmări mult mai atent cum este înțeleasă de fiecare și crește gradul de expresivitate.

Cele menționate mai sus sunt doar câteva recomandări legate de una dintre activitățile în care apar poezii, dar revin la ideea de la început, contactul cât mai des cu textele literare în timpul activităților (folosite ca elemente în cadrul acestora) dar și în momentele de joacă și relaxare contribuie la dezvoltarea armonioasă a celor mici și la formarea unei atitudini deschise față de universul fascinant al poeziilor mai ales că așa cum în viața lor totul îmbracă haina jocului și poezia este un joc de cuvinte și idei.

Bibliografie:

1. Dumitrana, M. (1999). **Educarea limbajului în învățământul preșcolar. Volumul. Comunicarea orală.** București: Compania.
2. Hobjilă, A. (2008). **Elemente de didactică a activităților de educarea limbajului (etapa preșcolarității).** Iași: Institutul European.
3. Mitu, F., Anotovici, Ș. (2005). **Metodica activităților de educarea a limbajului în învățământul preșcolar.** Ediția a II-a revizuită. București: Humanitas Educațional.